

1. *Механізми махінацій селенговими фондами, розтрата коштів вкладників.*
2. *Принцип фінансової “піраміди”.*
3. *Перелік документів при приватизації об’єкта.*
4. *Можливі порушення в документах на приватизацію.*
5. *Характерні ознаки “прихватації” об’єкта.*
6. *Механізм фальсифікації вартості об’єктів при приватизації.*
7. *Механізми “відмивання тіньових капіталів” при приватизації.*

Термінологічний словник

Приватизаційні папери – вид державних цінних паперів, що свідчить про право їх власника на безплатне одержання частки державного майна під час приватизації.

Інвестиційні сертифікати – дають право його власнику на отримання дивідендів.

Шахрайство – заволодіння державним, колективним чи особистим майном шляхом обману чи зловживання довірою – до 3-х років або виправні роботи до 2 років, або штраф .

Привласнення чи розтрата державного чи колективного майна, яке було ввірено винному чи перебувало в його віданні – 2-4 роки позбавлення волі чи штраф 10-15 неоподаткованих мінімумів з позбавленням права займати посаду до 3-х років.

Вимога передачі державного чи колективного майна, під погрозою насильства над особою, яка володіє або відає цим майном, насильства над її близькими, розголошення відомостей, що ганьблять її чи її близьких.

Розділ IV. Характеристика прийомів приховування НФО та економічних злочинів

Тема 7. Класифікація етапів та форм правопорушень в фінансово-господарській діяльності підприємств

1. **Форми приховування при підготовці та вчиненні НФО.**
2. **Роль і місце посадових осіб в здійсненні НФО та фіктивного банкрутства.**

Методичний супровід освоєння теми та виконання завдання.

Ухилення від відповідальності - кінцева мета будь-якого злочинця. Знання прийомів приховування (маскування) злочинних зазіхань значно підвищує ефективність їх розпізнавання і виявлення. І тут важливу роль відіграє класифікація форм приховування злочинів. Економіко-правовий аналіз дозволяє провести цю класифікацію по різно-

манітних ознаках, зокрема можна виділити економічні злочини, у яких приховування здійснюється:

- одночасно з підготуванням злочину;
- при вчиненні злочину;
- після його вчинення.

Приховування у процесі підготовки і вчинення здійснюється в таких формах:

- фальсифікація установчих і інших документів із метою приховування істинного «походження» підприємницьких структур;
- виготовлення фіктивних банківських документів;
- придбання викрадених, утрачених, підроблених платіжних документів із метою одержати товар від імені інших осіб і утруднити пошук осіб, що одержали товари;
- одержання незаконно перерахованих коштів по фіктивних документах;
- створення видимості господарчої діяльності з боку працівників небанківських кредитно-фінансових установ і інвестиційних посередників, що незаконно привласнили кошти вкладників і акціонерів. У даному випадку маскуванню неправомірних дій спрямоване на те, щоб ці дії виглядали цілком законними і можна було б уникнути викриття злочинної діяльності, маючи дані, що свідчать про некомпетентне ведення справ, але не про намір привласнити кошти і т.д.

Присвоєння дорученого майна маскується як шляхом підробки і фальсифікації бухгалтерських документів, що відображають облік, рух і видатки коштів, а також інших документів, необхідних при здійсненні відповідних операцій, так і шляхом крадіжки їх.

Наприклад, організується злочинна група. Одні з її учасників створюють підприємство по справжніх документах, а інші - фіктивне підприємство способами, зазначеними вище. Перше підприємство дає рекламу, укладає договори, одержує передоплату, що потім відповідно до фіктивного договору, укладеного із другим підприємством, перераховує своїм співникам.

Отримані кошти знімаються і присвоюються, друге підприємство розсилається і його члени переховуються, а керівники першого звертаються в міліцію з заявою про нібито зроблені у відношенні до них шахрайські дії. Використання цього прийому дозволяє тим, хто безпосередньо знімає кошти, не вступати в контакт з учасниками угод і тим самим затрудняє їхній пошук і ідентифікацію.

Може використовуватися й інший варіант маскуванню економіч-

них злочинів. Наприклад, створюється по справжніх документах організація, члени якої не мають намір займатися конкретною роботою. Після одержання передоплати, зняття і присвоєння її вони переїжджають в інші райони, як правило, із складною політичною обстановкою. У даному випадку є намагання ухилення від відповідальності, для чого члени групи прибігають до прийомів маскування.

Крім того, із метою приховання вчинених протизаконних дій, злочинні групи використовують діяльність осіб, що потрапили від них у залежність. Шляхом шантажу, насильства, погроз і інших мір вони змушують їх організувати або очолити підприємство, а потім одержати передоплату або банківський чи товарний кредит. Отримані кошти присвоюються членами злочинної групи, після чого вони переховуються, надавши можливість таким особам виплутуватися з даної ситуації на свій страх і ризик. Застосування даного прийому дозволяє не тільки маскувати злочинні дії, але і направити слідство по помилковому шляху.

Приховування економічних злочинів у ряді випадків відбувається за допомогою призначення на посаду керівників і головних бухгалтерів некомпетентних, а в ряді випадків і осіб, що навіть страждають психічними захворюваннями. При цьому нерідко увесь облік і звітність у таких підприємствах веде досвідчений бухгалтер, що не значиться в штаті підприємства.

Пропонуючи таким особам офіційні посади (керівників і головних бухгалтерів), злочинці спокушають їх тим, що вони будуть одержувати гроші тільки лише за підписання паперів. Всю роботу на підприємстві злочинці виконують самі, диктуючи призначеним особам, які документи необхідно підписати. Тим самим юридично цивільно-правова відповідальність за різноманітні протиправні дії лягає на цих осіб. Проте кошти й інші матеріальні цінності контролюються безпосередньо виконавцями і найчастіше зберігаються на рахунках інших підприємств або в їхніх спільників.

Маскування злочину після його вчинення, як правило, зводиться до навмисного знищення бухгалтерських і інших документів, у яких є сліди злочинів, що вуалюється втратою, пожежею, затопленням помещання і т.д. Даний прийом застосовується для приховування шахрайства, а також нерідко використовується для приховування податків.

Різновидом цього прийому є ведення «подвійної» бухгалтерії, у тому числі з використанням можливостей комп'ютерної техніки. В ряді випадків штучно затrudняється доступ до даних, закладених у комп'ютер співробітників правоохоронних і контролюючих органів

(від них ховаються шифри доступу до інформації). Нормативні ж документи, що регламентують облік і звітність, необхідних відомостей про можливі НФО, не містять.

Для приховування протизаконних дій, що призвели до недостачі, правопорушники здійснюють тимчасове запозичення коштів, фальсифікацію протоколів рішень правлінь і загальних збори акціонерів, звітів, балансів і т.д.

Прийомами приховання протизаконних дії можуть, бути включення в ревізійні комісії своїх довірених осіб, підкуп представників контролюючих і правоохоронних органів, протидія при здійсненні перевірок і інше.

До числа прийомів протизаконних дій необхідно віднести і фіктивне (помилкове) банкрутство підприємств, коли для кредиторів, акціонерів і контролюючих організацій створюється помилкова картина фінансового краху підприємства по незалежних від його керівників причинах, тоді, як у дійсності істинною причиною явилися зловживання, пов'язані з присвоєнням ними матеріальних цінностей, у тому числі отриманих у кредит.

Виконуючи дане завдання, студенти матимуть нагоду опрацювати законодавчу базу вимог до утворення суб'єктів господарської діяльності, до форм і змісту документів.

Акціонерне товариство, Товариство з обмеженою відповідальністю, Товариство з додатковою відповідальністю створюються і діють на підставі установчого договору та статуту. Повне і командитне товариство – установчого договору.

Установчі документи товариства у випадках, передбачених чинним законодавством погоджуються з Антимонопольним комітетом України.

Установчі документи повинні містити відомості про:

1. вид товариства;
2. предмет та цілі його діяльності;
3. склад засновників та учасників;
4. найменування та місцезнаходження;
5. розмір та порядок утворення статутного фонду;
6. порядок розподілу прибутків та збитків;
7. склад та компетенцію органів товариства та порядок прийняття ними рішень, включаючи перелік питань по яких необхідна одностайність або кваліфікована більшість голосів;
8. порядок внесення змін до установчих документів та порядок ліквідації і реорганізації товариства.

Установчі документи повинні містити також такі відомості:

1. для АТ:
 - відомості про види акцій, що випускаються;
 - їх номінальна вартість
 - співвідношення акцій різних видів;
 - кількість акцій, що купуються засновниками;
 - наслідки невиконання зобов'язань по випуску акцій;
 - термін та порядок виплати частки прибутку (дивідендів) разів на рік за підсумками календарного року.

2. для ТОВ:
 - повинні містити відомості про розмір часток кожного з учасників;
 - розмір, склад та порядок внесення ними вкладів;

Зміни вартості майна внесеного як вклад та додаткові внески учасників не впливають на розмір їх частки у статутному фонді, вказаної в установчих документах товариства, якщо інше не передбачено установчими документами.

3. для ТДВ:
 - розмір частки у статутному фонді кожного із засновників;
 - граничний розмір відповідальності учасників.
 - Для Повного товариства:
 - розмір частки кожного з учасників;
 - розмір, склад та порядок внесення вкладів;
 - форму їх участі у справах товариства.

4. для Командитного товариства:установчий договір про командитне товариство, крім умов, що були наведені вище, повинен містити:
 - розмір часток кожного з учасників з повною відповідальністю;
 - розмір, склад і порядок внесення ними вкладів;
 - форму їх участі у справах товариства.

В установчому договорі стосовно вкладників вказуються тільки сукупний розмір їх часток у майні товариства, а також розмір склад і порядок внесення ними вкладів.

У ТОВ створюється статутний фонд, розмір якого повинен становити не менше суми еквівалентної 100 мінімальних з/п, виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, діючої на момент створення товариства з обмеженою відповідальністю.

До моменту реєстрації ТОВ кожен з учасників зобов'язаний внести не менше 30% вказаного у установчих документах вкладу, що підтверджується документами, виданими банківськими установами чи

іншими органами.

Учасник зобов'язаний повністю внести свій вклад не пізніше одного року після реєстрації товариства.

У разі невиконання цього зобов'язання у визначений термін учасник, якщо інше не передбачено установчими документами, сплачує за час прострочки 10% річних з не внесеної суми.

Учаснику товариства з обмеженою відповідальністю, який повністю вніс свій внесок, видається свідоцтво товариства.

Завдання 7

1. *Привести форму і зміст установчого договору та статуту суб'єкта господарської діяльності.*

Література: 5, 6, 7, 8, 14, 16, 19, 22.

Контрольні питання

1. *Суть фіктивних підприємств та НФО.*
2. *Псевдопідприємці та НФО.*
3. *Шляхи придбання легальних форм документів.*
4. *Ознаки фіктивності господарської діяльності у виробництві.*
5. *Ознаки фіктивності господарчої діяльності небанківських кредитно-фінансових установ.*
6. *Шляхи присвоєння дорученого майна небанківськими кредитно-фінансовими установами.*
7. *НФО за допомогою неплатоспроможних підприємств.*
8. *НФО за допомогою платоспроможних підприємств без зняття з їх рахунків сум.*
9. *Суть навмисного банкрутства.*
10. *Суть фіктивного банкрутства.*

Термінологічний словник

Банкрутство – визнана арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури;

Банкрутство приховане – навмисне приховування факту стійкої фінансової неспроможності поданням не-достовірних даних кредиторам, державним органам та іншим зацікавленим особам. Має на меті одержання кредиту, вигідного державного замовлення і т. ін. Якщо приховування банкрутства завдало матеріальних збитків кредиторам чи державі.

Банкрутство умисне – це свідоме доведення суб'єкта підприємницької діяльності до стійкої фінансової не-платоспроможності, до якого з кори-сливих мотивів вдається власник або посадова особа підприємства, вживаючи протиправних заходів або не виконуючи чи неналежне виконуючи свої службові обов'язки і яке істотно зашкоджує державним або громадським інтересам чи законним правам власників та кредиторів.

Банкрутство фіктивне – явно неправдива заява громадянина – засновника або власника підприємства, а також посадової особи цього підприємства про фінансову неспроможність виконати зобов'язання перед кредиторами та бюджетом. Такі дії мають на меті: порушити справу про банкрутство чи санацію підприємства в рамках провадження справи про банкрутство; приховати незаконне витрачання коштів; ліквідацію, реорганізацію чи приватизацію підприємства з метою зміни форми власності; увести в оману незалежного аудитора з метою одержання необ'єктивного висновку про фінансовий стан підприємства.

Безнадійна заборгованість – заборгованість, яка відповідає одній з наведених далі ознак:

1. заборгованість за зобов'язаннями, щодо якої минув строк позовної давності;
2. заборгованість, яка лишилася непогашеною за браком майна фізичної чи юридичної особи, оголошеної банкрутом у встановленому законодавством порядку, або юридичної особи, що ліквідується;
3. заборгованість, яка лишилася непогашеною через нестачу коштів, одержаних від продажу на відкритих аукціонах (публічних торгах) майна позичальника, переданого в заставу як забезпечення зазначеної заборгованості, за умови, що інші юридичні дії кредитора стосовно примусового стягнення іншого майна позичальника не привели до повного покриття заборгованості.

Боржник – суб'єкт підприємницької діяльності, неспроможний виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), протягом трьох місяців після настання встановленого

Позовна давність – це встановлений законодавством строк, протягом якого потерпіла сторона для захисту порушеного права може звернутися до суду. Загальний строк позовної давності щодо захисту прав за позовом про відшкодування основного боргу, встановлений чинним законодавством, — 3 роки.

Тема 8. Характеристика систем розрахунків при здійсненні НФО

1. Процес та етапи “відмивання” грошей.
2. Офшорні операції.

Методичний сукровід освоєння теми та виконання завдання.

Приховування економічного злочину після його вчинення, як правило, пов'язано з процесом відмивання грошей, за допомогою якого маскується нелегальне джерело або незаконне використання прибутку, що, у свою чергу, ховається під маскою законного. Є дві основні системи розрахунків, у яких працюють «відмивачі грошей»: готівкова і безготівкова. Безготівкова система розрахунків являє собою метод розрахунків, при якому від угоди залишаються фінансові документи (чеки, рахунки, акти, банківські виписки, розрахункові документи і т.д.). Ці документи підсумовують фінансову активність, відображаючи конкретні джерела, пункти призначення, учасників і дати.

Головна задача «відмивачів грошей» - переміститися із системи операцій із готівкою в систему безготівкових розрахунків.

Існують такі основні методи для перекачування незаконних коштів з однієї системи розрахунків у іншу:

- законний бізнес;
- угоди купівлі-продажу нерухомості або іншої власності;
- оффшорне прикриття;
- вивіз і ввіз грошей за кордон.

I. Використання законного бізнесу. Законні операції найчастіше використовуються для перекачування грошей із готівкової в безготівкову форму. Прибутки від незаконної діяльності можуть бути відмиті через законні канали одним із наступних засобів:

- завищення офіційних прибутків;
- завищення офіційних витрат;
- депонування грошових коштів.

II. завищення офіційних прибутків. При використанні цього засобу відмивання грошей нелегальні, прибутки добавляються до офіційних прибутків від законних продажів. Це здійснюється шляхом:

- фальсифікації накладних;
- оформлення фіктивний накладних;
- завищення вартості проданих товарів.

Завищення прибутку, що декларується має один серйозний недолік: так, як додатковий прибуток відкрито декларується, він оподатковується податком. І якщо фінансові шахраї не хочуть втрачати в

податках значну частку своїх відмитих прибутків, вони повинні знайти якийсь шлях для зменшення своєї бази оподаткування. Проблема вирішується шляхом завищення офіційної видаткової частини балансу.

III. Завищення офіційних витрат. Внаслідок того, що завищені, так само як і реальні, витрати відраховуються з оподаткованої бази, додаткове збільшення останньої за рахунок завищених прибутків може бути зменшене або зведено нанівець. Витрати можуть бути віднесені на придбання товарів і матеріалів, що у дійсності не відбувалися, фіктивним консультантам може видаватися плата за послуги, що не існують, працівники можуть одержувати регулярну зарплату, а також роздуті або неіснуючі фонди можуть бути амортизовані.

IV. Депонування грошових коштів. При цьому способі відмивання грошей використовується легальний бізнес для депонування наявного виторгу від незаконних махінацій прямо на рахунки в комерційні банки без його камуфляжу під законно отриманий прибуток. Але при цьому відомо що будь-яка готівка, що входить у законний комерційний обіг, повинна мати своє джерело - якщо не прибуток, то кредит, продаж фондів або збільшення акціонерного капіталу за рахунок власників.

Метод депонування грошових коштів в основному застосовується з метою залучення комерційних банків для переказу незаконних коштів у систему комерційних розрахунків.

V. Угоди купівлі-продажу. Перекачування грошей у систему комерційних розрахунків можуть бути досягнуті також шляхом маніпуляцій з угодами купівлі-продажу нерухомості або іншої приватної власності. Наприклад, хтось купує будинок, нормальна ринкова вартість котрого 2 млн долл. Він і продавець приходять до угоди, що покупець заплатить офіційно 1 млн, а залишок буде виплачений у вигляді готівки. Даний приклад ілюструє перекачування грошей із готівкової системи розрахунків у безготівкову в сумі 1млн. Реальна вартість угоди може бути виявлена за допомогою незалежних експертів-оцінювачів або при вивченні порівняльних даних про продажі аналогічних об'єктів.

VI. Оффшорні операції. Оффшорні операції - це банківські операції, здійснювані у фінансових центрах «оффшор». Фінансові центри «оффшор» (англ. оіі зііоге - той, що знаходиться на відстані від берега, поза територією країни) - це території, де основною формою діяльності є міжнародні фінансові операції.

Вони являють собою різновид «фіскальних оазисів», розташовані на морських узбережжях у місцях розвинутого міжнародного туризму. У світових фінансових центрах фінансово-кредитні установи (національні й іноземні) здійснюють операції з нерезидентами в іноземній валюті. Внутрішній ринок позичкових капіталів ізольовується від міжнародного (зовнішнього) шляхом відділення рахунків нерезидентів, при цьому останнім даються податкові пільги, вони звільнюються від валютного контролю і т.д.

Найбільш відомими є такі «оффшор»-центри: Антильські острова, Багамські острова, Барбадос, Бермудські острова, Віргінські острова, Гонконг, Делавер, Західне Самоа, Ірландія, Кайманові острова, Ліберія, Ліван, Ліхтенштейн, Мадейра, Панама, Сінгапур, Швейцарія. Законодавства цих держав передбачають для комерційних структур звільнення від податку (Ірландія, Ліберія) або обкладення невеликим паушальним податком (Ліхтенштейн, Антильські острови, Панама). У деяких країнах, таких як Швейцарія, за певних умов податок може і не стягатися.

Комерційні підприємства, створені в оффшорних центрах, одержали назву «оффшорні компанії». У оффшорних компаніях ведення бухгалтерського обліку і звітності зведено до мінімуму (Ірландія, Швейцарія). У деяких центрах вимога вести бухгалтерський облік узагалі відсутня (Антильські і Нормандські острови, Ліберія, Ліхтенштейн, Панама).

Оффшорним компаніям надана повна свобода в розпорядженні своїми коштами як в інтересах їхніх учасників, так і у власних інтересах компанії. Вони можуть здійснювати будь-які фінансові і торгові операції по усьому світі. Великою перевагою діяльності оффшорних компаній є можливість укладання торгових угод на пільгових умовах, здійснення в найкоротші терміни міжнародних фінансових операцій відповідно до валюти покупця і продавця, списання на місці усіх витрат, пов'язаних із укладанням угод, анонімність власників і т.д. Оффшорні компанії можуть бути куплені або зареєстровані навіть по телефону.

Інформаційні дані до виконання завдання.

Форма і зміст договору купівлі-продажу.

Місто, дата.

"Продавець", "Покупець" - представники, на підставі чого діють.

Предмет договору, ціна, кількість.

Зобов'язання сторін, не пізніше якого строку, чим забезпечити покупця (інструкцією по експлуатації виробу та сертифікатом

(свідоцтвом про якість) на виріб); Покупець - розрахуватися не пізніше....

Відповідальність сторін (сторони несуть відповідальність у встановленому законодавством порядку); Продавець - несе відповідальність за якість виробу, що продається; За затримання передачі (відвантаження) виробу Продавець сплачує штраф у розмірі _____; За необгрунтовану відмову від розрахунку за продукцію Покупець виплачує штраф у розмірі _____% від суми відмови, а також _____% пені за кожний день прострочення платежу.

Порядок розрахунків (Оплата вартості виробу відбувається за ціною домовленості шляхом.....);

Підвідомчість спорів (спори, що впливають з умов цього Договору, розглядаються органами Державного арбітражу по встановленій підвідомчості.)

Додаткові умови (які встановлюються за домовленістю сторін):

- форс-мажорні обставини;
- юридичні адреси та реквізити сторін;
- касового чеку нефіскального;
- назва юр. особи;
- юр. адреса;
- фіск. № - номер ЕКК (касового апарату);
- кількість одиниць продукції;
- ціна за одиницю;
- найменування;
- сума із ПДВ;
- ставка ПДВ та сума ПДВ;
- № чека;
- дата, час;

Перелік можливих витрат на які можна віднести на собівартість:

Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загально-виробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- загально-виробничі витрати.

Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості

продукції (робіт, послуг) устанавлюються підприємством.

До складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу прямих витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу інших прямих витрат включаються всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема відрахування на соціальні заходи, плата за оренду земельних і майнових паїв, амортизація, витрати від браку, які становлять вартість остаточно забракованої продукції (виробів, напівфабрикатів), та витрати на виправлення браку за вирахуванням: остаточно забракованої продукції за справедливою вартістю; суми, що відшкодовується працівниками, які допустили брак; суми, що одержана від постачальників за неякісні матеріали і комплектуючі вироби тощо.

До складу загально-виробничих витрат включаються:

- витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цеху, дільницями тощо; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо).
- амортизація основних засобів загально-виробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.
- амортизація нематеріальних активів загально-виробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.
- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загально-виробничого призначення.
- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології й організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо).

- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень.
- витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загально-виробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг).
- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища.
- інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простой тощо).

Загально-виробничі витрати поділяються на постійні і змінні.

Поняття офшорних зон та їх суб'єктів.

Офшорні зони створюються, як правило, на невеликих територіях, часто розташованих на островах, тобто ізольовані природним чином. Зазвичай ці зони бідні на природні копалини та малопридатні для сільського господарства. За рахунок надання цим територіям особливого статусу та пільг залучаються зовнішні джерела фінансування.

Місцева адміністрація офшорних зон регулярно отримує доходи від реєстраційних зборів, щорічних митних платежів та місцевих податків. Ці доходи зростають пропорційно зростанню кількості новостворюваних компаній. Місцеве населення отримує можливість працювати в офісах іноземних компаній, службах зв'язку, готелях тощо. Для додаткового стимулювання іноземних інвесторів на територіях офшорних зон створюються вільні експортні зони.

Принциповим моментом є те, що офшорний режим вводиться саме для залучення іноземних інвестицій. Тому, зазвичай, податкові та інші пільги вводяться лише для іноземних компаній, та паралельно вживаються заходи по ізоляції офшорного ринку від внутрішнього.

У більшості випадків передбачається, що власниками та акціонерами офшорних компаній можуть бути тільки іноземні юридичні та фізичні особи. Весь необхідний капітал вони повинні ввозити з закордону. Обмежується можливість виходу офшорних компаній на внутрішній ринок, щоб не допустити використання ними пільгового статусу для конкурентної боротьби.

Офшорна компанія - термін що характеризує особливий організаційно-юридичний статус підприємства, який забезпечує йому макси-

мальне зниження податкових втрат. Такий статус надається компаніям, які ведуть свої справи за межами юрисдикції, де дана компанія офіційно зареєстрована.

Нерезидентний статус компанії - її основна відмінність від інших компаній. Це означає, що центр управління та контролю офшорної фірми знаходиться за кордоном.

Завдання 8

- 1. Привести форму та зміст угоди купівлі-продажу, касових чеків, перелік витрат, які можливо віднести на собівартість, можливі засновники та управлінці офшорних компаній.*

Література: 5, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 17, 19, 20, 22.

Контрольні питання

- 1. Характеристика безготівкових розрахунків при НФО.*
- 2. Характеристика готівкових розрахунків при НФО.*
- 3. 4 основні методи перекачування коштів з однієї системи розрахунків в іншу.*
- 4. З НФО в законному бізнесі.*
- 5. Шляхи завищення офіційних прибутків.*
- 6. Шляхи завищення офіційних витрат.*
- 7. Відмивання через депонування коштів.*
- 8. Обороти при угодах куплі-продажу.*
- 9. Характеристика офшорних операцій.*
- 10. Склад та засновники офшорних компаній.*

Термінологічний словник

Податкове правопорушення – протиправне діяння (дія або бездіяльність) що виражається в невиконанні, неналежному виконанні обов'язків по сплаті податків, інших обов'язкових платежів то бюджету, державних цільових позабюджетних фондів, за що наступає юридична відповідальність. Об'єкт податкового правопорушення - суспільно-правові відносини, що виникають з приводу сплати податків, інших обов'язкових платежів то бюджету , державних цільових позабюджетних фондів.

Змова про встановлення монопольних цін (тарифів), знижок, надбавок, націнок з метою усунення конкуренції між суб'єктами підприємницької діяльності.

Умисне ухилення від сплати податків, інших обов'язкових платежів, вчинене посадовою особою підприємства незалежно від форм

власності або різними особами, якщо ці діяння призвели до ненадходження до бюджету чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах.

Розкрадання державного чи колективного майна, в особливо великих розмірах, незалежно від способу розкрадання.

Шахрайство – заволодіння державним, колективним чи особистим майном шляхом обману чи зловживання довірою.

Привласнення чи розтрата державного чи колективного майна, яке було ввірено винному чи перебувало в його віданні.

Тема 9. Характеристика нелегального вивозу та ввозу грошей та інших цінностей і коштовностей через кордон України

1. Методи і засоби здійснення.

Методичний супровід освоєння теми та виконання завдання.

Накопичений в результаті НФО і нелегалізований капітал, або його частина конвертується в вільно-конвертуєму валюту (ВКВ), в цінності та коштовності та переправляється через кордон. Цей прийом відмивання грошей здійснюється за допомогою різноманітних методів і засобів та фізичних осіб, які не мають до НФО прямого відношення і при виявленні відповідними органами стають „підставними” особами, які і несуть кримінальну відповідальність. Методи вивозу грошей:

- нелегально добута валюта фізично переправляється в оффшорні зони у валізах, в іншому багажі, на собі і т.д.;
- нелегально виручені суми депонуються на банківські рахунки вроздріб. Після депонування перекази пересилаються з національного банку на банківські рахунки тієї або іншої закордонної країни;
- валюта депонується на банківські рахунки, купуються касові чеки. Касові чеки або посилаються поштою, або переправляються фізично за межі країни;
- валюта видається деякій особі, такому як адвокат, бухгалтер, менеджер, що депонує валюту на ввірений йому рахунок. Ввірений (трастовий) рахунок - це банківський рахунок, що підтримується цією особою і використовується для ув'язки фондів із фінансовими і діловими інтересами клієнта. Інша визначена особа переправляє (телефонна мережа, покупка касових чеків і т.д.) ці фонди за межі країни;
- валюта, касові чеки або прибутки, отримані в результаті фіктив-

вного бізнесу, або ж чеки приватних осіб депонуються на брокерські рахунки. Згодом зняті з рахунку гроші посилаються поштою або переправляються фізично за кордон.

Методи ввозу грошей:

- фіктивні корпорації можуть відкривати банківські рахунки в якій-небудь закордонній країні. Як позики від цих фіктивних компаній, електронні перекази або чеки поштою посилаються назад в країну;
- легальний бізнес формується в Україні, але для постачання підприємств капіталом використовуються фіктивні іноземні інвестори. Безготівкові комерційні платежі (телеграфні перекази і комерційні чеки фіктивних компаній або окремих осіб) приходять в країну;
- фіктивна зарплата, що виплачується фіктивними закордонними компаніями за допомогою чеків, електронних переказів і т.д.

У складних операціях по відмиванню грошей часто використовуються комбінації будь-яких перерахованих вище методів переміщення грошей як у країну, так і з країни. Приміром, сума, що відправляється, знаходиться зараз на банківському рахунку на Кайманових островах. З метою ускладнення схеми переміщення грошей надалі робиться їхній електронний переказ на банківський рахунок, заведений на фіктивне ім'я в Панамі деякою панамською компанією, що контролює каймановський рахунок. Звіттіля дається позика дочірній корпорації на Багамах, що, у свою чергу, робить внесок у нерухомість в Україні, контрольовану фінансовим елементом, який, власне і розробив схему. Відмиті кошти можуть бути залишені в іноземній країні, щоб кримінальний елемент міг користуватися ними для іноземних інвестицій, поїздок за кордон або придбання майна. Коли кошти репатріюються, виникає повторний ефект міжнародного відмивання грошей.

Кошти звичайно повертаються у формі джерела прибутку, не підлягають оподатковуванню. Позики, подарунки і внески, що сприяють нарощуванню капіталу для початку бізнесу і являють собою неоподатковане джерело прибутку для відмивача грошей.

Знання порядку оформлення фізичної особи на місце трудовлаштування надасть студенту можливість в подальшому при трудовлаштуванні впевнено користуватись своїми правами найманого працівника та функціональними обов'язками робочого місця.

Заробітна плата – це грошова або товарна винагорода, що сплачується власнику трудового ресурсу, з метою компенсації і преміювання його витрат.

При оформленні, нарахуванні заробітної плати в бухгалтерському документообігу проходять такі документи як:

1. Розрахунково-платіжна відомість;
2. Платіжна відомість (де отримувач ставить свій особистий підпис, який засвідчує отримання грошей);
3. Табелі обліку робочого часу (де вказується скільки годин і який робітник відпрацював на підприємстві, день, тиждень, місяць).

Отже, виходячи з приведених вище документів (їх форми і змісту), заробітну платню можна вважати фіктивною, якщо:

1. в розрахунково-платіжній відомості не вірно вказано: сума нарахованої заробітної плати; завищена (занижена) ставка (погодинна ставка) заробітної плати; внесено фіктивні лікарняні або не вірна їх сума; (не) враховуються преміальні і відрядні.
2. В платіжній відомості враховуються неіснуючі працівники (“мертві душі”);
3. В таблиці обліку робочого часу внесено фіктивні години роботи, за які нарахована з/п;

Фіктивна заробітна платня в різних сферах діяльності:

– Сфера послуг.

Найбільш поширеним різновидом фіктивної заробітної плати є отримання “чайових”, комісійних, які не враховуються в грошовому і документальному обігу підприємства і на які не нараховуються податки і інші обов’язкові збори. Наприклад, ресторанний бізнес (“чайові”), також готельний. Комісійні – агентства по нерухомості або туризму.

– Виробнича сфера.

“Мертві душі”: нарахування заробітної платні працівникам, які існують тільки на папері. Зарплата в конвертах: по відомостях проходить одна сума, а на руки видається працівникам інша, що робиться з метою ухилення від податків та обов’язкових платежів на суму фонду заробітної плати.

Тіньова діяльність: зменшення прибутку (ухилення від податків, невказання виготовлення деякого обсягу готової продукції тощо).

В Україні існує багато напівлегалізованих видів фіктивних операцій із заробітною платнею.

Деякі із них: без відома працівника особа, яка отримує заробітну платню робітника за дорученням, домовляється із посадовцями про отримання фіктивної заробітної платні, яка не відповідає реальній.

Різниця між реальною і фіктивною сумою заробітної платні поділяється між посадовцями та особою, яка за дорученням працівників отримує заробітну платню.

Завдання 9

- 1. Привести порядок оформлення та складові процесу легальної з/п, приклади можливої фальсифікації при цьому та варіанти оформлення та отримання нелегальної з/п.*

Література: **5, 6, 7, 8, 16, 19, 22.**

Контрольні питання

- 1. 5 засобів вивозу грошей за кордон.*
- 2. 3 засоби ввозу грошей.*

Термінологічний словник

Внутрішньодержавна платіжна система - платіжна система, в якій платіжна організація є резидентом та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу коштів виключно в межах України.

Міжнародна платіжна система - платіжна система, в якій платіжна організація може бути як резидентом, так і нерезидентом і яка здійснює свою діяльність на території двох і більше країн та забезпечує проведення переказу коштів у межах цієї платіжної системи, у тому числі з однієї країни в іншу.

Член платіжної системи - юридична особа, що на підставі належним чином оформленого права (отриманої ліцензії платіжної системи, укладеного з платіжною організацією платіжної системи договору тощо) надає послуги учасникам платіжної системи щодо проведення переказу за допомогою цієї платіжної системи та відповідно до законодавства України має право надавати такі послуги в межах України.

Дата валютування - зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої гроші, переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача. До настання дати валютування сума переказу обліковується в банку, що обслуговує отримувача, або в установі - члені платіжної системи.

Списання договірне (далі - договірне списання) - списання грошей, що банк здійснює згідно з дорученням його клієнта та в порядку, передбаченому в укладеному ними договорі.